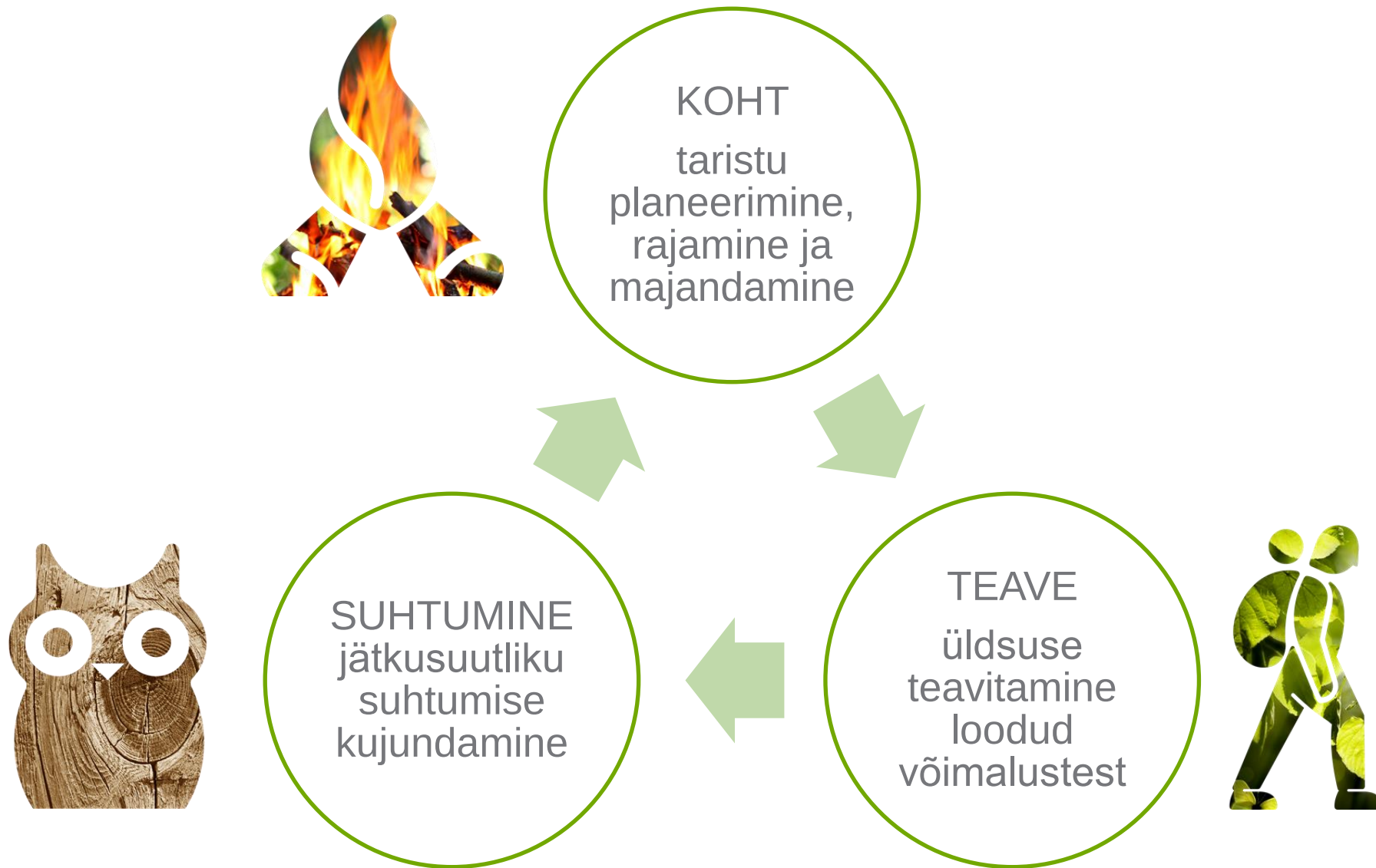

LAHEMAA KÜLASTUSALA KÜLASTUSKORRALDUSKAVA TÖÖRÜHMA KOHTUMINE

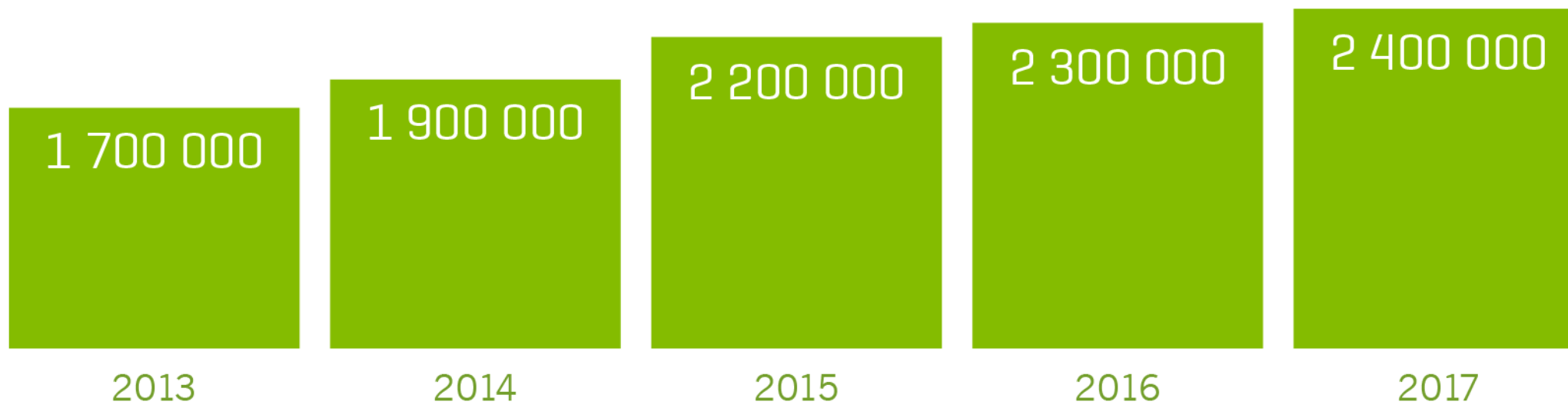
21. märts 2019
Oandu külastuskeskus

Külastuskorralduse ja loodushariduse tegevusvaldkonna eesmärgiks on **pakkuda looduspuhkuse võimalusi ning tutvustada kaitseväärtusi läbi igaüheõigusel tugineva looduses liikumise süsteemi** puhke- ja kaitsealadel. Sellega aidatakse kaasa **elanikkonna loodusteadlikkuse ning -hoidlikkuse kasvatamisele ja vähendada looduskasutusega kaasneva võimalikke negatiivseid mõjusid.**

LOODUSES LIKUMINE JA LOODUSHARIDUS

RMK AASTA 2017

Külastusi RMK
puhke- ja
kaitsealadel
2,4 mln

Külastajaid
teabepunktides
89 000

Külastajaid
Elistvere
loomapargis
56 500

Külastajaid Sagadi
metsamuuseumis
31 500

Osalejaid
loodusharidus-
programmides
52 000

Looduspuhkuse
ja -hariduse
maksumus
5,3 mln eurot

KUNI 2018

NÄITEID TEOSTATUD TÖÖDEST

Euroopa Regionaalarengu Fondi projekt „RMK looduskeskuste võrgustiku infrastruktuuri arendamine“ (2010-2015)

- Oandu käbitare rekonstrueerimise projekteerimine
- Oandu looduskeskuse väliõppeklassi projekteerimine

2011

- Kaberneeme parkla rekondsrueerimine
- Vainupea parkla rekonstrueerimine

2011

KABERNEEME JÄRV JA KALASTIK

- Kaberneeme karjäärijärve kalastiku uuringud ja soovitused kalapüügi korrastamiseks RMK
- Laudrada ja trepid Kaberneeme rannametsa kaitseks RMK

JÄRV

Kaberneeme järv on tekkinud endise liivakarjääri täitumisel veega. Järve veepeegli pindala on 2 ha. Kaberneeme karjäärijärv kuulub Eesti kõige sagedamini esinevate rohketoiteliste e eutroofsede järvede hulka. Vee pruunikas värvus on tingitud humusainete suhteliselt kõrgest sisaldusest. Sellest hoolimata on vee läbipaistvus 1,5 m. Suurim sügavus on ligi 3 m.

KALASTIK

Kaberneeme karjäärijärve kalastikus esinevad teadaolevalt neli meie järvedele kõige tüüpilisemat kalaliiki. Kõige arvukam on ahven, järgnevad särk, mudamaim ja haug. Võrreldes Eesti teiste väikejärvedega on Kaberneeme järves kalade arvukus väga madal ja liikide arvuline vahekord ja liigisisene pikkuskoosseis tavalisest üpris erinev. Röövkalade - haugi ja ahvena osakaal on 80%, lepiskalu vaid 20%. Tavaliselt on vahekord vastupidine. Suured ahvenad ja haugid söövad ära pea kõik väiksemad särjed ja ahvenad. Põhitoidu nappusest tingituna on suured ahvenad sunnitud toituma põhjaloomadest, eeskätt surusääse e hironomiidi vastsetest.

HAUG

Haug on meie sisevete kõige levimune kalaliik, asustades peaaegu kõiki Eesti järvi ja aeglase vooluga jõgesid. Ta on võimeline elama ka nõrgalt soolases rannikumeres e riimvees. Keskmine pikkus on 30-80 cm, emased on suuremad kui isased. Haug on paikse ja erakliku eluviisiga, tegutsedes ainult päeval. Elupaik on tihedalt seotud veekogude taimestikuvõrguga, kus ta saaki varitab. Haug on röövkala, kelle toiduks on särjed, ahvenad, kiisad, viidikad ja latikad. Suuremad isendid söövad isegi konni, pardipoegi ja pisimatajaid. Toidupuudusel esineb ka kannibalismi. Haug on meie sisevete üks tihisemaid tootluspuugit kalu ja harrastuskalastajate lemmikuid. Ta liha on rasvavene ja sobib hästi dieettoiduks. Püngi alammõõt on 45 cm. Haug ei kuulu looduskaitse alla, aga püük on keelatud 1. märtsist 15. maini.

AHVEN

Ahvenal on tumehelme selg, rohekaskollased kiljed, punased ümmed ning oranžid silmad. Värvus sõltub suuresti veekogust, vee läbipaistvusest ja põhja värvusest. Täiskasvanud ahvena pikkus on keskmiselt 12-25 cm ja kaal 20-180 g. Eesti vete püütud rekordkala pikkus on 44 cm, kaal 2,8 kg. Ta on laialt levinud üle kogu Euroopas ja esineb peaaegu kõigis Eesti järvedes. Elab väga erinevates veekogudes: vooluvetes, järvedes, liivvoolavates tükides ja riimvetes, isegi mõnedes rabajärvedes. Ahven on seltsingulise eluviisiga, eelistades elada parvedes. Ahvenad toituvad esimesel eluasel peamiselt zooplanktonist, hiljem lihevad üle röövtoitude. Peamiselt saakkalad on särk, viidikas ja liigikaalaste noorjargud. Kaberneeme järves toitub ahven peamiselt surusäse vastsetest. Suguküpsus saabub varakult: isastel esimesel või teisel eluaastal, emastel kolmandal eluaastal või veelgi hiljem. Tänu suurele arvukusele ja laialdasele levimisele, on nad heaks toiduobjektiks paljudele kaladele ja mere lindudele. Looduskaitse alla ei kuulu ja alammõõtu väikejärvedes ei ole.

SÄRK

Särk on tavaliselt 10-20 cm pikkune ja kaalub kuni 10-150 g, on laialt levinud peaaegu kõigis Eesti järvedes. Enamasti on särk ka kõige arvukam kala. Varvusel sinakas- või rohekasmust, kiljed ja kõht on hõbevalged. Veekogudes etendab olulist osa veeainete ja limuste kasutajana ja hirmuliste röövkalade toiduna. Särje vaenlasteks on praktiliselt kõik röövkalad ja veelinnud. Särk on Eesti üks vähestest kaladest, kes tarvitab toiduks veetaimi. Tönduslikult on väärtusetu kala, keda hiususe ja mudamaitse pärast eriti ei hinnata. Kasutatakse õngepüügi söödakalana. Looduskaitse alla ei kuulu.

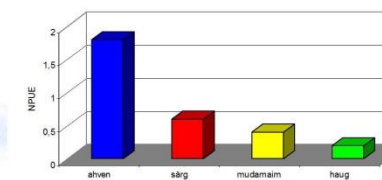
MUDAMAIM

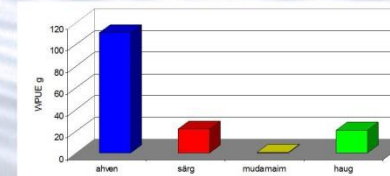
Mudamaim on meie kalafauna üks väiksemaid esindajaid, pikkus 3-6 cm, kaal 2 g. Mudamaim on kollakas-rohehalli selja ja hõbedaste külgedega, iseloomulikuks tunnuseks on silma vikerkesta erkkollane värvus. Üldiselt armastavad mudamaimad taimestikurikkaid ja sooje veekogusid - aeglaselt voolavaid jõgesid, lihavveekogusid, järvi ja karjääre. Hoiduvad parvedesse ja tegutsesvad püüesid ajal veekogu pinnaalbedes kühkides. Tema eluiga ulatub kõigest 4 aastini. Inimesed mudamaimu eriti ei hinda. Teda kasutatakse peamiselt söödakalana. Looduses on mudamaim toiduks paljudele röövkaladele ja veelinnudele. Looduskaitse alla ei kuulu.

Kaberneeme järve skeem

Kalaliikide arvuline vahekord ühe seirevõrgu kohta (NPUE) Kaberneeme järves

Kalaliikide kaaluline vahekord ühe seirevõrgu kohta (WPUE) Kaberneeme järves

Eesti väikejärvede keskmine kalade arv liigiti ühe seirevõrgu kohta (NPUE)

Kalaliik	Ladinakeelne liiginiimi	NPUE
Särk	<i>Rutilus rutilus</i>	16,2
Ahven	<i>Perca fluviatilis</i>	16,2
Mudamaim	<i>Leuciscus deloneatus</i>	3
Viidikas	<i>Alburnus alburnus</i>	2,7
Kiisk	<i>Gymnocephalus cernuus</i>	2,1
Röövsärk	<i>Scardinus erythrophthalmus</i>	1,4
Nurg	<i>Blicca bjoerkna</i>	1,4
Latikas	<i>Abramis brama</i>	1,4
Linask	<i>Tinca tinca</i>	0,3
Koger	<i>Carassius carassius</i>	0,3
Ogalk	<i>Gasterosteus aculeatus</i>	0,2
Haug	<i>Esox lucius</i>	0,1
Hõbekoger	<i>Carassius auratus</i>	0,05
Koha	<i>Sander lucioperca</i>	0,04

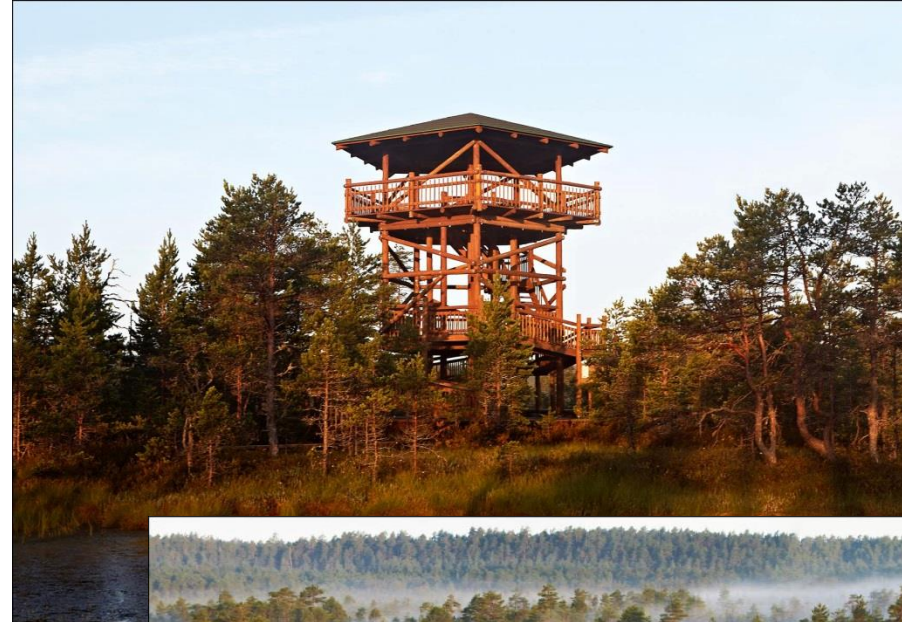
Surusäse e hironomiidi vastsed on põhja- e bentosoidiliste kalade lemmiktoit. Eesti järvedes on poljatooidilised kalad latikas, nurg, linask, koger, angerjas jt. Kaberneeme järves toituvad neist ka ahvenad. Suured vastsed on 20-30 mm pikad ning on eelistatud õngesöödana.

2012

- Altja rippsilla projekteerimine- RMK
- Oandu käbitare rekonstrueerimine- ERF

- Viru raba õpperaja ja vaatetorni rekonstrueerimine
- Nõmmeveski-Liiapeksi matkaraja rekonstrueerimine
- Kalmeoja lõkkekoha rekonstrueerimine
- Võsu telkimisala rekonstrueerimine
- Nõmmeveski lõkkekoha rekonstrueerimine ERF

- Majakivi õpperaja rekonstrueerimine
 - Juminda telkimisala rekonstrueerimine
 - Purekkari telkimisala rekonstrueerimine
 - Kopraraja rekonstrueerimine
 - Tsitre telkimisala rekonstrueerimine
- ERF

- Oandu looduskeskuse väliõppeklassi rajamine ja aida rekonstrueerimine ERF
- Taimetarga rada Oandu taimekoosluste ja taimede esitluseks (RMK) ja Dragonlife projekti raames paigaldati rajale infotahvlid kahepaiksetest ja kiilidest

2014

Oandu-Ikla matkatee Lahemaa piirkonna
lõkkekohtade uuendamine laavudega RMK

ERF:

- Oandu telkimisala rekonstrueerimine
- Oandu loodusmetsa õpperaja rekonstrueerimine
- Oandu-Võsu matkaraja, Käsmu objektide huvipunktide ja infotahvlite rekonstrueerimine
- Altja õpperaja rippsilla rekonstrueerimine
- Mustoja lõkkekoha katusealuste rekonstrueerimine
- Tsitre vaatlustorni rekonstrueerimine
- Välikäimlate rekonstrueerimine Lahemaa rahvuspargis

- Külastust suunava taristu rekonstrueerimine Viitna maastikukaitsealal ERF
- Oandu loodusmetsaraja näituse esitamine käbitares- jätk külastajatele loodusradade tutvustamisel läbi ekspositsioonide RMK

- Mohni saare loodusrada ÜF (Euroopa Liidu Ühtekuuluvus Fond)
- Neeruti muinaslinnuse külastustaristu rekonstrueerimise projekteerimine Kesk-Läänemere programmi projekti „Lights On!“ raames.

2017

Neeruti Eesjärve telkimisala ja Tissipuu lõkkekoha uuendamine RMK

- Majakivi-Pikanõmme õpperada II etapp
- Majakivi vaatetorni rekonstrueerimine
- Ojaäärse metsaraja rekonstrueerimine ÜF (Euroopa Liidu Ühtekuuluvus Fond)
- Lõppes Neeruti maastikukaitseala radade, treppide, parklate rekonstrueerimine Kesk-Läänemere programmi projekti „Lights On!“ raames

2018

Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkatee valmimine.
Roela, Raketibaasi, Mardihansu, Ohepalu
lõkkekohtade valmimine, Neeruti Leivaahjumäe
lõkkekoha rekonstrueerimine

RMK KINGITUS EESTI VABARIIK 100 RMK

AASTA
2028?

Lahemaa rahvuspark-

lahtede ja metsade kivine maa

Lahemaa kutsub oma hästi välja arendatud radade võrgustikuga, et tutvustada Eesti vanima rahvusparki loodust. Põhja-Eesti klint, kivilülvid ja rändrahnud ning metsamassiivid, mis on läbi põimunud kultuuripärandiga.

Põhja-Eesti puhkeala-

matkates jääaja jälgedes

Jääaja kujundatud maastikud ja neid läbivad matkateed.

Peamised arengusuunad

Lahemaa rahvuspark

- Rahvuspargi väljaarendatud külastuskorraldusliku struktuuri hoidmine ja parandamine.
- Külastajatele kaitseväärtuste tutvustamine ja mitmekülgne looduses liikumise teabe jagamine
- Aastaringsete kasutusvõimaluste suurendamine
- Pärandkultuuri jätkuv väärtustamine ja eksponeerimine
- Jalgsi- ja jalgrattamarsruutide loomine, sidumaks külastusobjekte, vaatamisväärsusi ja külastuskeskusi

Põhja-Eesti puhkeala

- Põhja-Eesti loodusväärtuste tutvustamine ja looduses liikumise võimaluste tutvustamine, looduses viibimiseks ja liikumiseks võimaluste loomine
- Vähendamaks koormust Lahemaa rahvuspargis ja Kõrvemaa maastikukaitsealal külastajatele, kes niivõrd ei huvitu kaitsealade kaitseväärsustest, kuid soovivad viibida ja puhata looduse keskel, selleks vastavate võimaluste loomine
- Aktiivse puhkuse võimaluste jätkuv edasiarendamine, selleks loodud külastusala läbivate RMK matkateede ja loodusradade teenindava taristu pidev korrashoid ja arendamine
- RMK matkateedele jäävate kaitsealade kaitseväärtuste sisukam ja kvaliteetsem tutvustamine

Peamised arengusuunad

Oandu külastuskeskus

- Oandu külastuskeskuse ekspositsioonide ja õueala tihedam sidumine piirkonna matka- ning loodusradadega
- Lahemaa ja selle lähiümbruse kaitsealade kaitseväärtuste, kaitsealuste liikide ning nende elupaikade tutvustamine külastuskeskuses ning selleks ekspositsiooni rajamine keskuse kompleksis tühjalt seisvasse hoonesse
- Õueala kompleksne viidastamine
- Erinevatele sihtgruppidele looduses liikumise võimaluste mitmekesistamine külastuskeskuse ümbruses, invavõimaluste parandamine

Lahemaa rahvusparki külastuskeskus

- Keskuse külastajatele Lahemaa rahvusparki kaitseväärtuste tutvustamine ja looduses liikumise võimaluste kohta igakülgse ja kvaliteetse info edastamine
- Suurte turismigruppide vastuvõtmiseks ning ekspositsiooni ja auditooriumis näidatava slaidiprogrammi abil neile kiire ja kvaliteetse Lahemaa rahvusparki tutvustuse tagamise võimaluste säilitamine. Eesmärgiks on, et gruppituristid tekiks soov tulla tagasi üksi, sõprade või perega
- Madalhooajal säästlike looduskasutushoiakute kujundamiseks sündmuste läbiviimise jätkamine: loodusõhtud, muuseumiöö jmt.
- Infomaterjalide piisava hulga, kvaliteedi, valiku ja võimalusel erinevate keelte (inglise, saksa, soome, vene, prantsuse, hispaania) tagamine

Ojaäärse loodusmaja

- Ojaäärse loodusmaja parem sidumine Ojaäärse metsarajaga looduses, infomaterjalides ja kodulehel. Ojaäärse loodusrada jääb suures osas väljapoole rahvusparki ja läbib majandatavaid metsi, samuti metsandusega seotud kultuuripärandit. See annab hea võimaluse vastavate programmide läbiviimisel Ojaäärse loodusmaja kasutamiseks. Ojaäärse loodusmaja on vajalik ka erinevatele sihtgruppidele võimaluste loomisel mitmekesiseks looduses viibimiseks ja metsaga seotud tegevusteks
- Ojaäärselt algavate ühendusmarsruutide arendamine Viitna loodusraja, matkatee ja rahvusparki radadega, samuti Palmses asuva Lahemaa külastuskeskusega ühenduse loomiseks
- Pärandkultuuri eksponeerimise ja Ojaäärse loodusmaja tegevusega sidumise jätkamine

Kitsaskohad? Arenguvõimalused

- **Prügimajandus**
- Prügiveo sagedus, avalikud prügikastid
- **Koostöö ettevõtjatega, KOV, Keskkonnaameti ja maaomanikega**
- Eramadel paiknevad vaatamisväärsused, KOV parklad, jt. külastusrajatised
- RMK objektide kasutus ettevõtjate poolt, RMK teabepunktid
- **Konfliktid külastajagruppide vahel, suurüritused**
- Suurürituste koostööstused, nõuded ürituste korraldamiseks
- **Teedevõrgustik, juurdepääs, parkimisprobleemid**
- **Sotsiaalmeedia, trükised**
-

Tänu kuulamast!

www.rmk.ee

www.loodusegakoos.ee